

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"י"ת, פרשת בשלח - שירה תשע"א

והנה מצרים נוסע אחריהם וגו' (י"ד - י')

וברש"י, "כאיש אחד בלב אחד", מניין מגיע להם למצריים אחדות מופלאה כזאת, וי"ל שזו נחלתה של הגלות, הגוי נוטל מן היהודי את הטוב שבו, המידות הטובות שבני ישראל צריכים להצטיין בהם, כגון האחדות עוברת לידי הגויים.

(חידושי הר"ם)

התיצבו וראו את ישועת ה' וגו' (י"ד - י"ג)

י"ל שכדי שיזכו לראות את ישועת ה', ניסיו ונפלאותיו אשר יעשה לנו, צריך כל אחד לקבל על עצמו "כי אשר ראיתם את מצרים היום", את כל החטאים וערוות הארץ שנכשל בה ונשקע בזוהמת מצרים, "לא תוסיפון לראותם עד עולם" שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד, ואז יהיה "ה' ילחם לכם" וישלח ישועתו למעלה מדרך הטבע.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

שירת הים

מסופר: בימי הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א יצאה פעם אחת גזירה רעה על בני העיר, נסע רבי שמעלקא יחד עם תלמידו הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א לחצר המלך בעיר הבירה וויען, להשתדל שם על ביטול הגזירה, הדבר היה בחורף בימי הפשרת השלגים, וכשרצו לעבור את הנהר "דונאי" התרוצצו על הנהר גושי קרח גדולים בשטף גדול, ואי אפשר היה לעבור את הנהר בשום ספינה, והיות והזמן דחק כי קרבו ימי צאת הגזירה לפועל, ביקש רבי שמעלקא מספן אחד שיתן לו סירה קטנה שיותר משני אנשים לא יוכלו לשבת בה, ונכנסו הרב ותלמידו לתוכה, וכשהתחילה הסירה לנוע, עמד רבי שמעלקא ואמר שירת הים שבפרשת "בשלח" ותלמידו ענה אחריו, והספינה הקטנה הצליחה לעבור בין גלי הכפור בשלום, בלי מכשול. ואנשי העיר וויען שעמדו מעבר הנהר, ראו כן תמהו על הפלא הגדול הזה, ונעשה רעש גדול, עד שהגיעה השמועה עד לבית המלוכה, כשראו המלך ושריו את קדושתם של הרה"ק רבי שמעלקא ותלמידו, מילאו מיד את בקשתו וביטלו את הגזירה מעל בני עירו.

קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף (פסחים ק"ח)

מה שייכות הפרנסה לקריעת ים סוף, וי"ל שכידוע בשעת קריעת ים סוף טען שרו של מצרים "הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז, ומאחר שבני ישראל חוטאים אין הם ראויים לנס, ואותה טענה עצמה טוען גם המקטרג לגבי פרנסה, שאין החוטאים ראויים לפרנסה, אבל אף כאן כמו בקריעת ים סוף, אין הקב"ה שומע לטענות המקטרגים, שכן "אין בודקין למזונות".

(הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א)

ויאמינו בה ובמשה עבדו... אז ישיר משה וגו' (י"ד - ל"א - ל"ב)

כיון שבני ישראל האמינו בהש"ת ובכך שמשה רבנו הוא "עבדו", אז יכול היה משה לומר שירה, האמונה בצדיק מרוממת את הצדיק עצמו.

(דגל מחנה אפרים)

וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים וגו' וירא ישראל את היד הגדולה וגו' (י"ד - ל' - ל"א)
מסדר הכתוב משמע שרק לאחר שראו ישראל את מצרים מת על שפת הים, ראו את היד הגדולה של הקב"ה, וקשה, וכי לפני כן לא ראו? ו"ל שמתחילה כשהיה שרו של מצרים קיים בממשלתו דאג למסך המבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים לבל יוכלו לחזות בנועם ה', אבל כשמת מצרים על שפת הים, היינו שרו של מצרים כדאיתא בדברי חז"ל (זוהר ח"ב נ"ב, ב), אז נפקחו עיניהם וראו את היד הגדולה.

(הרה"ק רבי זושא מהאניפולי זיע"א)

אז ישיר משה וגו' (י"ד - ל"ב)

וברש"י הק' "אמרו רז"ל מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה". י"ל, באותה שעה עצמה לא היה להם צורך באמונה, שכן ראו והשיגו את הכל בחוש, כדאיתא (ילקו"ש בשלח רמז רמ"ד) "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בנבואה", ולמה נאמר בכל זאת "ויאמינו", י"ל שהכוונה בכך שכבר אז האמינו בתחיית המתים שתהיה לעתיד לבוא, וזו היתה אמונתם. מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה.

(הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א)

אז ישיר משה וגו' (י"ד - ל"ב)

איתא בגמרא (סנהדרין צ"א) "שר לא נאמר אלא ישיר", י"ל, אדם אשר חושב שכבר שר שירות ותשבחות לקב"ה, סימן הוא ש"לא נאמר" שעדיין לא אמר כלום ולא עבד את השם, "אלא ישיר" - תמיד יחשוב האדם שעדיין לא שר אלא יבקש שיזכה עוד לשיר בעתיד.

(הרה"ק ר"מ מקוברין זיע"א)

זה א-לי ואנוהו א-להי אבי וארוממנהו (ט"ו - ב')

מי שאינו סומך עצמו על אביו שהיה צדיק וקדוש, אלא הוא בעצמו עובד את ה' ובא לידי הכרה לאמר: "זה א-לי" א-ל שלי, שאני מצאתיו ואני עובד אותו, "ואנוהו" אני משבחו ואומר: לו נאווה תהילה, אבל "א-להי אבי" - שהוא בעצמו לא עשה כלום אלא שסומך את עצמו על אלוקי אביו, שאביו היה צדיק מפורסם, או הסבא היה רבן של כל בני הגולה, "וארוממנהו" - הריני חושב אותו לבעל גאווה המרומם את עצמו חנם.

(הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א)

פניני השבת

ראו כי ה' נתן לכם את השבת (ט"ו - כ"ט)

יום השבת היה מקודש מיד עם בריאת העולם, בטרם ניתנה לבני ישראל, כמו שנאמר "ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו", כנגד זה נתקדשו החגים והמועדים לאחר מכן לאחר מתן תורה, כשעם ישראל כבר היה קיים, ולכן מסתיימות התפילות שבחג במלים "מקדש ישראל והזמנים", ואילו בשבת מסיימים "מקדש השבת" ולא "מקדש השבת וישראל", שכן השבת נתקדשה עוד לפני שהיו עם ישראל בעולם.

(אבודרהם)